

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“

вносить: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Контото почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вираеш ми очи і душу ми вираеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руоче ми сердце і віра руоча.“ — З Русланових повістьмі М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 год по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського ул. Я гайлонська ч. 1.

Рукописи звертає ся лише тільки попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані є вільні від порта. — Оповідки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і привітні донесеня по 30 сот. від стрічки

Знов непевне положенє межинаро дне.

(X) Можливо, що ще протягом сего тижня будуть підписані вступні постанови що до мира на Балкані, а основою до сего послужить відома нота європейських держав. Після того слідуєть переговори мирові, котрі імовірно потривають довгий час, бо особливо фінансові питання насувають чималі трудности, котрі буде могла полагодити париска фінансова комісія. На вислід сеї мирової комісії треба буде отже ждати довгий час. Турецкі відпоручники виїхали вже з Царгорода до Парижа, де конференція має розпочати ся дня 18. цвітня. З дипломатичних кругів звіщають, що сербске і грецке правительство заявили готовість заключити мир на основі мирової предлоги європейських держав а болгарский міністер-председник Гешов висловив ся також в тім напрямі перед чужими послами. Грецке правительство погодило ся з бажанєм держав європейських в справі островів.

Але хоч мир на Балкані здає ся вже так близьким, то в сій хвилі виривають нові хмари і загрожують новим заколотом зовсім як се буває в цвітнєве веремє. А тим коромольником, що намагає ся викликати новий заколот, являє ся знов Росія. Як відомо, північні і північно-східні границі нової альбанської держави установлені вже відпоручниками європейських держав. А тимчасом Росія намагає ся наклонити європейські держави до зміни сих границь в користь Черногоря. Сям змаганєм поясняє ся проволока в оповіщеню границь північної і північно-східної Альбанії. Російські відпоручники заявляють іменню, що они не мають відповідних „інструкцій“. Однак се мо-

жна вважати виключеною річю, щоби європейські держави згодили ся наново пересправляти про установлені вже границі Альбанії. Наколи би розходило ся о певну винагороду Черногори за Скодру якоюсь областю, то може се бути виділене або в Санджаку або в областій признаних Сербам, але ніяким способом коштом Альбанії. Нарушенє границь установлених для Альбанії могло би перевернути гори дном цілу роботу наради амбасадорів, бо тоді наново виринуло би питанє що до приналежности Дякови, Іпеку і Призрену. Для Австро-Угорщини могло би се бути навіть бажаним, бо наше правительство могло би ще отягнути деякі поправки і перевести справу розмеження областій в користь Альбанії. Але віднова розмеження не може відбутися без повновної пересправи про приналежність Дякови, Іпеку і Призрену, бо инакше неможлива є яка небудь зміна установлених європейськими державами границь Альбанії.

Справа розмеження південної Альбанії є предметом переговорів між європейськими державами. Грецке правительство вже понехало свій опір в сій справі і готово помирити ся з предлогою держав а особливо Італії що до південної границі Альбанії, так що згоди що до віддєних границь Альбанії можна сподівати ся небавом.

Лише Черногоря все ще микитить невдоволенє заявою російського правительства. В урядовій часописи виступає черногорске правительство вельми різко проти російської дипломатії і проти урядової Росії. Король Микита починає бундочити ся навіть проти „святої Русі“, як висловлюють ся наші москвичі, за те, що она не приспорила ему Скодри. Пригадують ся тут мимохіть слова Бісмарка, що черногорский володар буде так довго виставляти російський прапор, доки сподіває ся за се російських „пособій“, але

готов би навіть стати на чолі балканських народів, яко турецкий констабль, наколи би сему пособляла Туреччина і наколи би се мало Черногори привести який хосен. Ему і так усміхала ся надія значної винагороди грошевої, котру був би умістив в яким англійским банку, щоби мати безжурне житє, менше о се, як жилог ся Черногорцям, але на жалє ся вість про грошеву винагороду показала ся дивникарскою комбінацією. Наколи отже не вирине знов якась непредвиджена несподіванка, можна сподівати ся, що небавом на Балкані втихомирять ся.

Допись з Косівщини.

(Яких війтів підзирають?)

Як у цілім краю взагалі, так в Косівщині з окрема є війти, з малими виїмками, велике ледащо. Від часу намісничованя пок. Поточкого стало ще гірше, бо для догодження ему стали у східній Галичині класти війтами найбільше здеморалізовані личности. Коли вже було годі де перевести, то уживали препоганих способів.

Так аби переперти на війта в Перехрестнім (в Косівщині) Дм. Шикерика, учитель Гельвіч у злуді з своїм приятелем І. Савчуком ужили такої плюгової погани. Відчитали віби лист місцевого пароха: „Бувям на послуханю у Папи римского, котрий мене питає: а що там у твоїй парохії чувати? — Сьв. Отче! мають війта в Перехрестнім вибирати“. — „Беряж і напиши їм моїм словом, щоби нікого иншого не клали на війта, лише Дм. Шикерика“ — і на такий „лист“ віддали Гудцулі до одного голоси на Дм. Шикерика. Маємо й ми своїх шевців з Кепеніку, котрим пок. Поточкий тай другі великі риби вірили. Других війтів вибирало ся иншими штур-

ками. Ту займано ся лише двома війтами: хотя нігде правди діти, коли би ходило о який такий лад по громадах в Косівщині, так більшою частію війтів повинен би ц. к. прокуратор займитися. А вжеж мусить бути ту дуже але коли духовенство сего повіту, а є між ними люди рибачої крові, домагає ся змальованя образців зі своїх війтів.

В Білоберезці казало старство усунути з війта Юрія Ватаманюка, чоловіка найпоряднійшого, а по часови вибрати Дм. Григорчука і то в часі, коли він був у слідстві о всякі злочини. Коли би ми не мали своїх Глобовіцких, Гісовських, так той чоловік не міг би й снити о війтвській булаві. Війтуню той, агітатор 1907 Дудикевича і Мойси а 1911 Гулі і Свободи, мав, здає ся, бути питаний в старства о „добромініє“ про бувшого завідателя а тепер пароха Білоберезки, коли виразив ся: „го-го-го-го! не дістане ніп мазепинєць („Руского Седянина“ і „Русского Слово“ дістають війти) „у моїм селі доти парохії, доки не прийде мені поклонити ся. Так єм го обмалював у п. старства“.

Другим таким війтом є Никола Зюбак в Довгополі. Став він в дуже поганий спосіб війтом при помочи бувшого комісара Марковського, за котрого би провірити здало ся, чи мав він делегацію на вибори в кожде село, бо якось Гудцулі о тім усумнівають ся. Ник. Зюбак розголосив в засаді „що піп хоче до камери віддати гром. толоку“, а комісар узнавав мимо спротиву комісії виборчої та в супереч оречено трибуналу адмін. в 10/7 1870 ч. 990 голоси неважні за важні, і при таких штурчках переперти свою лїсту одним голосом з п'ятьох неважних! — Хтож го зістав війтом? — Чоловік, котрий сьогодні присягає від всіх напиктів а за дві неділи запиває ся до безпам'яті і від того часу валяє ся пивий ровами. А що половам присягу, то намовляє й других до зложєня кривоприсяги (Z. 129/12).

Мак Твен.

Діточі недуги.

(Гумореска).

Історію сю оповідав авторови пан Мак Вілємс, приятний пан з Нового Йорку, що slučajно стрівув єго в дорозі.

(Ковець).

Пенельопа закашляла раз, чи два рази в сні.

— Чому той лікар не приходить? — Мортімер, то певно за горячо в комнаті. Замкни засуву до печи скоро.

Я замкнув засуву, глянув на тепломір і спитав себе, чи дійсно при 14° є за тепло для хорої дитини.

Візник прийшов тепер з вісткою, що наш лікар домашний лежить хорий в ліжку. Моя жена кинула мені гаснучий погляд і сказала виражочим голосом:

— Є се воля Провидія. Так було передше призначено. Ще ніколи він не був хорий, ніколи. Ми не жили так, як повинні, Мортімер. Все і знова все я тобі се говорила. Тепер бачиш, до чого се доведе. Дякуй Богу, коли можеш собі се простити; я не можу собі сего ніяк дарувати.

Я сказав, не добираючи докладно слів, але цілком не в намірі вколоти її, що я сего несьвідомий, що ми вели таке безбожне житє.

— Мортімер, чв ти хочеш викликати суд Божий і на малого?

Она вибухнула потоком сліз, але нечаяно заклікала:

— Лікар мусів однак прислати лікарство!

— Певно — відповів я — я чекав лиш на пригідну хвилю, щоби тобі се сказати.

— То давай єго сюда; чи не знаєш, що тепер кожда хвиля дорога! Ах, але по що він взагалі прислав лікарство, коли прецінь знає що все надармо.

Я сказав, що, де є ще житє, там мусить бути і надія.

— Надія! — Мортімер, ти знаєш так мало то, про що говориш, як новонароджена дитина. Коли ти лишень.. Що за нерозум! — Припис каже: кождої години по ложочці до чаю! Раз на годину — так начеби ми мали цілий рік на ратунок дитини. Мортімер, скоро, дай малому слабому робачкові повну ложку до їдженя; лишень сям разом спіши ся!

— Алеж, моє сердце, повна ложка могла би..

— Не приводи мене до божевілля! Сюди мов солодке янголятко, візьми ту погану, гірку річ; оно є добре для Неллі, для солодкого, малого любимця мами і має єго уздоровити. Так, так, положи свою головку на груди мамці і засни, щоби в коротці — ох, знаю, що оно не діжде ранку. Мортімер, повну ложку що пів години! Однак дитина має також брати белядону і аконіт. Принеси фляшочки, Мортімер. Прошу, роби, що я кажу; ти однак нічого з сего не розумієш.

Ми поставили тепер ліжку дитини цілком біля подушок мові жінки і поклали ся спати. Безнастанне ходженє страшенно мене умучило і в двох хвилях я вже на пів заснув.

Моя жінка збудала мене.

— Чоловіченку, чи отвір до опалюваня отвертий?

— Думаю, що ні.

— Я так і подумала. Прошу тя, сейчас отвори засуву; комната студена.

Я відсунув її та знова заснув; в тім збуджено мене ще раз.

— Найліпший мужу, будь так добрий і постав ліжку від свого боку, буде ближше до тепла.

Я поставив ліжку зі свого боку, завинув ся в покривало і збудив дитину. Знова заснув я, підчас коли моя жінка успокоювала маленьку хорю. Однак не трвало довго, коли неначе з великої віддалі кризь мраку мові сонливости дійшли до мого уха отсі слова:

— Мортімер, колиб ми мали трохи гусячого товщу; прошу, задзвони.

У пісній виліз я з ліжка і наступив на kota, який відповів голосним протестом; я хотів єго за се коннути ногою, але замість котови дістало ся се кридлови.

— Мортімер, що тобі приходить до голови? Чому відкручуєш газову лямпу? Чи хочеш другий раз збудити дитину?

— Хочу побачити, чи не заподіяв я собі якої шкоди, Евангелию.

— Поглянь лишень на крисло; я пересвідчена, що з него лишень кусні. Відний кіт, коли ти лишень —

— Кіт мені цілком рівнодушний. То все було би не стало ся, коли би ти була задержала Марію, щоб она не переняла ті обовязки, які її обходять, а не мене.

— Ти повинен соромити ся, Мортімер, робити таку замтку. Дійсно, коли ти ні разу не хочеш полагодити дрібниць, о які тебе прошу — коли прецінь наша дитина —

— Вже добре, хочу прецінь все робити. Але ніхто не слухає мого дзвонєня. Они, імовірно, всі пішли спати. Де стоїть гусячий товщ?

— На комині в дитячій комнаті. Коли ти хочеш там піти і поговорити з Марією —

Я приніс гусячий товщ і знова заснув. Ще раз мене заклікано:

— Мортімер, страшно мені, тобі перешкаджати, але комната все ще голодна, коли я маю робити натираня. Чи не міг би ти затопити? Є там все приготовлене, потребуєш лишень приготувити сірничку.

Я виліз з ліжка, западив огонь і усів побіч як пожалованя гідне єство.

— Мортімер, перестудив ся на смерть коли тут дальше сидіти меш. Іди до ліжка!

Я хотів вже положитися, коли она промовила:

— Ще одну хвилю! Прошу, дай дитині ще трохи лікарства! — Я зробив се, а моя жінка скористала з нагоди, що маленька не спала, витягнула її з ліжка і густо намастила її гусячим товщем. Вкоротці спав я на ново — але не довго.

— Мортімер, звідкись йде продув; чую се цілком докладно. Прошу, постав ліжку ближше огня. — Я вчявив се і обвинув ся знова покривалом, яке я при тім усунув в огонь. Моя жінка вискочила з ліжка і виратувала єго, при чім ми трохи посварили ся. Те-

В дальшій намовляє до биття вікон на „попівстві, аби мав з чим іти на скаргу перед владику“ (Z. 130/12), — підкуповує Гуцулів, аби йшли до владики скаржити, а по невдачі каже собі ті гроші відробити, котрий вибирає гроші з каплиці, на его ґрунті положеної, а старство не видить в тім нічого злого (ч. 2602/13), — котрий похоронює свої діти сам без оглядання через оглядача тіл померших а старство „не увиділо наслідків чину карного“ (ч. 7926/11), — котрого матір буком з корини гонять, — котрий мішає ся до коляди і варті церк. а старство знову „не увиділо наслідків чину карного“, — котрий намовляє до вношення безвідставних рекламаций і старство нічого не перечить, з чого виростають опісля посуджуваня й функціонерів старства, бо, коли гуцулка стане кождому оповідати: „маласми теляню, продаласми за 120 кор., а лишило ми ся через рекламу лише 40 К то не оден посудить й функціонера старства, хотя той побирає від сторони лише по 5 кор., — котрий силує Гуцулів обгороджувати не ґрунт церковний а его ґрунт. На кінці повинно старство хотя вже на се зважати, що чоловік, котрий три рази вже „засильовав ся“ (вішав ся), не повинен бути правою рукою старости — вітом. Та біда, що намагають ся „побидити“ (перемогти) в демагогії Трильовского.

Огляд часописий.

(Польський епископат супроти соймової виборчої реформи).

Польські Владики оголосили в „Gazet i Narodow-ий“ заяву, в якій виложили причини свого неприхильного становища для компромісової пропозиції виборчої реформи. Ся заява є відповіддю на запит ґр. Стан. Тарновского, котрий на засіданю польського соймового кола прилюдно просив польських Владик о подане мотивів що до їх становища супроти виборчої реформи.

В заяві читаємо, що польський епископат станувши перед дуже важним і трудним проблемом нової виборчої реформи до сойму зібрав ся на спільну нараду, щоби сумлінно розглянути цілу справу і своє становище подати до відома прилюдної опінії. В подробиці — пишуть епископи — не запускали ся, бо не їх річю було кидати ся в вир політичної борби та й не руководили ся зглядами політичної натурі, хоч виборча реформа є політичним актом. Але містить она також моменти, котрі будуть впливати на всі царини церковного, народного, культурного, суспільного і морального життя, а особливо на будучий напрям прилюдного вихованя. Епископи

пер слідувала знова мала павза спаня, аж приказано мені, зробити оклад з лняного насіння. Положено его дитині на груди, щоби тут він ділав і вилічував.

Огонь з дерева не тривав довго. Що двайцять хвилю я вставав, щоби роздувати огонь і докладати дров; через се скорочував ся протяг часу при подаваню ліків о десять хвилю, що справляло для моєї жінки велику полекшу. Між тим відновляв я оклади і вкладав гірчицю, або інші стягаючі плястри всюди там, де ще можна було найти на дитині вільне місце. Вкінці, коло ранку, дерево зужито і моя жінка була тої гадки, щоби я пішов до пивниці і привіє нове.

— То тяжка робота, люба дитино — замітив я. — Маленькій є певно досить тепло при її многих окритях. Можемо ще єї приложити верству каші і...

Я не скінчив, бо мені перервано. Якусь хвилю двигав я дерево і заліз знова до свого ліжка. Вкортці хропів я, як лишень може хропіти чоловік, що цілком втомлений на тілі і дусі. Досвіта почув я термосене своїх плечий, що мене скоро привело до отямленя. Моя жінка стояла передімною з тупим поглядом і важко дихалъ. Як вже могла говорити, сказала:

— Все пропало, все скінчене! Дитина пріє! Що пічємо?

— Мій Боже, як ти мене перелякала! Не знаю, як тобі порадити. Може би ми все віддерли і перенесли Пенельоу на діланє продуву.

— Що за глупота! Тепер нема ні хвилі до страченя. Спровадь лікаря, скоро! Мусиш іти сам. Спровадь его, живого, або мертвого!

проте чують ся в праві і обовязку розлідити, о скільки нова виборча реформа пособляє, або шкодить проявам на всіх тих царинах. Застерегаючи ся, що є они найревнійшими приклонниками демократизації суспільности і висловлюючи жаль, що так пізно дозрів намір дати людови те, що ему слушно належить ся і вихваливши свій люд, его побожність, заявляють польські Владики, що власне тому:

„Бажаємо також, щоби права політичного посіданя християнського населеня не були нарушені. Є се засадничий постулат суспільної справедливости. Зовсім не думаємо нарушувати основи рівноправности народности і нехристиянських, але власне виходячи з сеї засади, єсьмо приневолені уважати чеприродне ослабленє християнського живла в наших містах і місточках через виділенє з них одної часті виборців християн і злученє їх в окремих виборчих округах і через полишенє другої часті наших виборців без оправданой охорони їх виборчого права нарушенєм прав політичного посіданя християнського населеня, до котрого населенє в імя своєї християнської культури має повне право.

А хто знає, чим для нас є міста і місточки, ті правдиві твердині нашої християнської культури, сей зрозуміє, як несправедливою і шкідною для нас річю є таке вивластненє християнського населеня з его політичного стану посіданя.

Наше становище супроти виборчої реформи не є подактоване змаганєм до національного відокремленя, ворожим для другої народности — руского народу. Ми не раз давали на се докази, як шануємо і любимо братний обряд, як в сій мірі розуміємо широко гадку Церкви і як щиро бажаємо управлєнє розвитку рускої народности. Однак в цілі обезпекти згоди і єдности обох народів, думаємо, що до тривкої згоди може довести лиш такий устрій нового виборчого закона, котрий рівномірно узглядне обі народности, які спільно замешкують сю землю, а котрий приміює ся до условин їх взаємного співжитя.

А тою точкою виходу для такого політичного устрою повинна бути, на наш погляд, родина, в котрій живуть разом обі народности, руска і польска.

Вправді зовсім що иншого є родинне житє, а що иншого політичне, то мимо сего дуже они взаємно на себе відділюють. Хто знає, як кождий виборчий акт лучать ся строго з многими чинниками також моральними і духовними, сей зрозуміє, як широкий є вплив виборчого акту, як далекоюсящий психічний процес его попереджає і по нїм вступає.

Здає ся нам проте, що спільність в ро-

Я виводік бідного хорого чоловіка з ліжка і спровадив его до нас. Він оглянув дитину і сказав, що дитині ще далеко до смерти. Для мене справило се невисказану радість, але моя жінка була так лаха, начеб лікар обдивив її власну особу. Потім висловив він свою гадку, що кашель дитини спричинений маленьким драпанем в горлі. Коли лишень він се сказав, я майже бояв ся, щоби моя жінка не показала ему дверий. Лікар хотів спонукати маленьку до сильнійшого кашлю, щоби усунути запору. Він дав їй шось, она сильно закашляла і вийшла — маленька тріска дерева.

— Дитина не має ніякої дифтерії — промовив лікар. — Она гризла кусень дерева ялиці і кілька трісочок влізло до горла. Они їй нічо не пошкодять.

— Певно, що ні — сказав я — я в се також вірю. Терпентина, що в тім находиться, є навіть дуже добра на деякі недуги, які лучають ся дітям. Моя жена може Вам се сказати.

Однак сего она не зробила. Відвернула ся з негодованєм від нас і вийшла з світлиці. Від сего часу є в нашім подружжю житю епізод, якого ми ніколи не згадуємо. Вирочім пливе ріка наших днів серед спокою і погоди.

Дуже мало мужів поробило такі досвідки, як Мак Віліям; тому думав автор сеї повісти, що ся справа найде в очах читача через свою новість бодай поверховний інтерес.

Переклав *Ернст*.

дині повинна затвердити спільність в громаді а відтак виборча урна. Думаємо також, що кожда петрифікация політичного сепаритизму, чи в самім соймі, чи у відокремленю обох народности межі дві окремі виборчі урни, є чимсь противним характерови і природі взаємного співжитя і звідси мабуть замість сподіваної і бажаної згоди, принесе розлом в то все, що відносини і житє злучили і здїнали.

Не бажаємо входити в політичну сторону дотичного начерка, то до нас не належить — але думаємо, що нашим обовязком є хоч би лише представити побоюваня і згоди під оглядом моральним і духовним.

Маючи по тих вступних замітках з приводу зашиту Вашої Ексцеленції (вн. ґр. Стан. Тарновского) подати причини нашого засадничого становища, не можемо входити в подробиці.

Бо якнебудь ми самі подробиці сего проктованого виборчого права сумлінно обговорили і розглянули, то не вважаємо відповідним оголошувати се прилюдно. Бож легко могли би нас в хвилі такого напруженя ріжних справ і політичних пристрастей посудити о симпатію для сеї або тамтої політичної партії і то лише з сеї причини, що случайно разом з нею маємо спільні побоюваня що до якоїсь конкретної точки.

А нам, котрі стоїмо на позапартійнім становищі, дуже на тім залежить, щоби навіть підзорів на себе не стягнути, що руководимо ся якимись иншими побічними причинами, а не виключно лише зглядом на загальне добро. Длятого обмежуємо ся до як найзагальнійшого очеркненя нашого засадничого становища.

Наш погляд про начерк виборчої реформи містимо в воднім реченю: сей начерк виборчої реформи викликає як найповажнійші засадничі побоюваня і грозить залливом радикалізму, небезпечного як для прав релігії і етики так і для звязаної з ними нерозлучно народної культури.

Бо всякий радикалізм, чи політичний, чи класовий ударає в самі основи суспільного устрою і прилюдної морали. Все, що підриває прилюдну етику в тактиці і в засадах, підриває також всякий релігійний устрій; а власне епископи боять ся, що через те, що в предлозі виборчого закона меншости не є достаточна охоронені, стає ся несправедливість і місто демократизації приїде радикалізація, шкідлива саме для демократизації суспільности.

Польска суспільність, виростає в елементах християнства, мусить боронити ся перед радикалізмом, обороняючи в той спосіб свій розвиток і житє.

Заява зладжена і підписана всіма чотирма польськими владиками і вірменським архієпископом.

Значить, польські владики беруть повну відповідальність за кожде слово і за кожду думку своєї заяви.

Галицький сойм.

Вчера рано радив кодифікаційний підкомітет над §§ 45. і 46, а по полудни зібрав ся на наради підкомітет соймової виборчої реформи і радив дальше над розділом мандатів.

Перший бесідник п. А б р а г а м о в и ч заявив ся за тим, щоби основою до уложєня двомандатових округів була 35-процентова меншість і за як найбільшим числом двомандатових округів. Идеалом і стремлінем бесідника є асиміляція, коли Русини усвавають ся і стремлять до відокремленя.

Намісник др. Б о б ж и н с к и й предложив на західну Галичину 31 мандатів, 32-ий мандат в березівскім округі, 3 пограничні польські округи, дальше 14 дво- і 5 одномандатових польських, а прочі для одномандатових руских.

П. С т а п і н с к и й був за 35 округами в західній Галичині, 19 у східній і за 10 двомандатовими.

П. Р у т о в с к и й — 14 двомандатових, по 2 пограничні польські і рускі і 5 польських одномандатових. Для Русинів предложив 1 західний, 30 східних одно- і 14 двомандатових округів.

П. М а к у х заявив ся за 9 дво- і 33 одномандатовими округами рускими (з тих 1 в зах. Галичині), при чім огдів ся, щоби в

найдальше висунених на захід східно галицьких округах утворити 2, зглядно з пограничні мандати, але домагав ся, щоби сї округи влучити до процентового рахунку всіх мандатів призначених на східну Галичину. Тверджєне п. Абрагамовича, будьто би виборча реформа лажала виключно в інтересі Русинів є неправдиве, теперішній недобір виносить 18 міль, отже реформа лежить в інтересі правильної господарки. Коли би реформа упала, то українські послы поставлять тоді в державній раді в стан обжалованя міністрів, які допускають до того, що держава дала вже 18 мільонів банкрутующому галицькому скарбови на видатки. Бесідник закинув також, що консерватисти не боронять народних справ, але розходять ся ім о ловленє українських мандатів дорогою виборчих надужитъ. Творенє двомандатових округів не лежить в інтересі польського народу, але в інтересі польської шляхти.

При внеску д-ра Л е а, щоби намісникови поручити обробленє компромісового начерка, послы не хотіли навіть голосувати і почали виходити з салі. Перший вишов Цєвський, відтак Абрагамович, Стапінський і Макух. Не установлено навіть речинця найближшого засіданя. Предсідник оголосить речинєць на таблиці.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставрациях, каварнях, торговлях і привднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Перед миром на Балкані.

Справа заключєня мира.

Чутки про турецко-балканський розем не потвержують ся. Однак можливе, що нині приїде лише до 10-дньового розєму. У Відні говорять, що вже в слідуючім тижні зберуть ся балканські відпоручники в Льондоні, щоби остаточно обговорити условини мира.

Фінансова комісія для Балкану.

Завтра зїде ся в Парижі фінансова комісія, яка має розглянути грошеве заосмотрєне сях областей Туреччини, які забрав балканський союз.

О Егейскі острови.

„Tribuna“ доносить з Льондону: В дипломатичних кругах думають, що Італія рішучо не змінить свого становища щодо Егейських островів і противить ся якійнебудь овладі островів Лемнос, Самос, Мітілане, Кос і Родос, а також побережа напроти Корфу. Маючи се побереже мала би Греція дійсно ключ до Адриєського моря.

Спір о Солунь.

Сербія заявляє, що не дозволить на о-владу Солуня якою небудь з балканських держав. Солунь буде належати або до Сербії, або повинен становити спільну власність балканських союзників.

В справі Альбанії і Скодри.

Нині займати ся буде конференция амбасадовів адміністрацією Альбанії. Урядово потверджують вість про здержанє операцій із сторони сербского війска під Скодрою. Що до Черногори нема ще урядової вісти про зміну єї становища, але в дипломатичних кругах думають, що справа Скодри небаком буде вдоволяючо поладжена.

НОВИНКИ.

— Календар. В пятницу: руско-кат.: Теодула; римо-кат.: Аполонії. — В суботу: руско-кат.: Евстахія; римо-кат.: Божєня.

— Вп. Передплатників просить наша Адміністрація, щоби одержаними в початком сего місяця чеками зводили надіслати передплату.

— Стан здоровля Св. Отця. Вчерашні вечерні телеграми принесли про стан здоровля Св. Отця Пія Х. доволі сумні вісти. Теплоота піднесла ся над вечером а 37° до 38° Заходить небезпека запалєня легких, а се з причини погіршеня інфлюєнції. Приватні телеграми доносять, що в ватиканських кругах числять ся супроти великої небезпекі зі всякими можливостями. До Св. Отця покликано его брата, Анджєля і сей прибув о півночі.

О 11. год. вечером одержали пралати Сьв. Отця припоручене, щоби були в поготові уділити Сьв. Отцеві св. Тайн. До нічної служби при постелі Сьв. Отця покликано ще одного лікаря. Недужому приходиться ся з трудом віддихати. Серце бє слабо. Сьв. Отець не прийняв в день ніякої поживи.

Нинішні телеграми доносять про великий зворот в стані здоровля недужого на лучше. І так: Сьв. Отець спав кілька годин супокійно, теплота виносить 36,8, дальше погіршене не наступило. Загальний стан добрий. Після вечірного бюлетина перевів Сьв. Отець день зовсім супокійно і без горячки. Теплота виносила 37°, в нежисті нема зміни.

— **Всепольяки ведуть переговори з русофілами.** У віденському органі „Deutsches Tagblatt“ читаємо ось що: „Як довідуємо ся, ведуть ся між всепольяками і русофільськими Русинами переговори, які мають довести до кооперації сих обох русофільських груп. З боку всепольяків веде переговори заступник голови посол гр. Скарбек (!). Договір, який має бути заключений, звертає ся передовсім проти виборчої реформи; русофільські Русини старають ся передовсім о се, щоби розширити порозумінє головою на боротьбу проти українських університетських домагань, бо саме на сю справу глядять дуже неприхильним оком в Петербурзі. Всепольяки, які також мають певні стремління до Росії, виявляють готовість пристати на таке розширене переговорів“.

Се нічо нового. Всепольсько-русофільське порозумінє в обох сферах: університетській і виборчої реформи до союму вже довершене. До сего союзу приступили і подольяки, а по деякім колибаню увійшла в его склад русофільська група Короля. Союз оснований на обохсторонних уступках. Всепольяки і подольяки зобовязали ся признати російську народність в Галичині, обороняти єї, коли би станула на черзі дня українська університетська справа, обіцяно русофілам поміч в ширеню православя (!!) і видданє підпомог для „Рольничого Союзу“ і „Русскихъ Дружинъ“. Всепольяки мали зобовязати ся перекопати віденські круги про безцільність українського університету, тим більше, що через український університет ворожнеча Росії прибрала би катастрофальні розміри.

Русофілам припав обовязок агітації в народі проти виборчої реформи і деструктивного поведеня русофільських послів; на д-ра Короля вложено приказ ставати в попередє всім внескам українських послів.

Як зачувати, сей союз розтягнуто й на польсько-російські відносини поза межами Галичини. Посередництво сеї угоди на велику скалю взяв в свої руки др. К. Крамарж. Небавом їде він в тій цілі до Варшави, потім до Петербурга, а з поворотом прибуде до Кракова, де відбуде ся конференція з галицькими всепольяками.

На областях польського Королівства підготовляє польську суспільність до польсько-російської угоди тамошня печать. Випишує ся там тепер несотворені річи на Австрію. Оден з варшавських ілюстрованих тижневників „Świat“ віщує недалеку загибель Австрії. В Галичині те саме говорять ся в тісних всепольських кругах.

Не ходять отже лише о соймову виборчу реформу і укр. університет. Всепольсько-русофільський договір заключений в Галичині і започатковані переговори у Варшаві Петербурзі і Кракові мають дуже широкую програму, в яку вміщено всі справи від здавленя українського руху почавши а на розгромі Австрії скінчивши. Положене поважне. На північнім сході їде великий заговор. Отворіть очи і відкрийте уха всі, кому се не бай-дужає.

— **Археологічні розкопки** в садибі київського губернского земства (на розі В. Володим. та Іриненської улиць) дали поки що мало цікавого матеріялу, бо в тому місці, де они тепер ведуть ся, властиво на фронті Іриненської улиці, давно колись насадив хтось дерево, скопавши перед тим ґрунт до самого матеріяка. Найдено поки що скілька черепків великокнязьської доби, бронзові бляшки — цвяхи, шматки поливи, фресок і т. п. Археолоґи сподівають ся, що вдасть ся знайти цікавий матеріял в валі, що встоїть на фронті Володимирської улиці. За розкопками доглядає з

порученя Імператорської археолоґічної комісії С. П. Вельмін.

— **Епархія Сьв. Отця.** Оноді помер кардинал вікарій Респіджі, завідаватель римської епархії, якої єпископом є Сьв. Отець. „Osservatore Romano“ подає числа, які відносять ся до сеї епархії. Рим має 57 парохій, 365 церков і каплиць, 7 італійських і 23 заграничних семінарій, 15 міжнародних монаших колегій, 550 світських священників, 99 прокураторів монаших чинів і конґреґацій, 890 монахів, 4 католицькі університети, 11 інститутів для молодіжи з 3,000 учениками, 19 виховуючих заведений для дівчат з 3,600 ученицями і 1,000 монахинь. Крім сего є в Римі 33 парохіяльні комітети і мвого католицьких товариств. Всіма інституціями править окремиї заряд, на якого чолі стоїть кардинал-вікарій.

— **Підвисшене чесно на університетах.** З Відня доносять, що там кружляють знова чутки, що на університетах має бути підвишене чесне на 6 К від кожної тижневої години. В Німеччині виносить чесне 5 марок. Має бути також внесене увільненє від чесно-го, а замість сего має бути на пімецкий вірз заведене здержанє заплаати чесно-го, доки студент, який буде о се просити, покінчить свої студії і буде міг тоді вирівнати свою залеглість.

— **Для тих, що села не знають.** З провінції пишуть нам: Недавнє то часи, як наші рускі селяни сильно придержували ся основ христіянської науки, а розкладова діяльність ворогів католицької Церкви не знаходила між ними поклонників. На жаль, ті часи змінили ся в некористь, коли селянами просвітню аві культурно не підготованими потреяс клич виборчої рівности до державної ради. По рускій землиці зарілось від ріжних агітаторів. Насильно проповідували селянам радикали і всякі націонали в партійній загорілості, побіч інших нездорових теорій, погорду і ненависть до священників, тих безперечно найкрасших провідників народа і представляли їх в некоряснім світлі. Ся робота показала ся шкідною в своїх наслідках. Селяни в значній часті почали рідше зносити ся зі своїм душпастирем, менше зважати на голошене слово Боже, зледацїли, розпили ся, стали більше захланними на чуже, похопними до процесів, менше склонними до чесної праці, більше до лїнявства, стали шукати лежаного хлїба по цілій земській кулі, а за тим — пішов занепад добрих обичаїв в спокійнім селі. Дійшло до сего, що еміґраційна горячка володїє селом; нині сираваді еміґрують вже не для хлїба, лишень „от так собі поїхати в світ“. Короткзорі не бачать в тім лиха, а навпаки сей нездоровий фермент уважають вершком патріотичної мудрости. Наколи сій геростратичній роботі кінця не буде, знищать ся село більше, ніж нищило его колись татарське лихолїтє. Чоловік здорово думающий не приложить руки до сего змаганя, тільки несовісний агітатор-ворог народа. Вину за сі невідрадні відносини в краю мало би понести в першій мірі наше народне учительство — в непризнаню єму бажавих поборів — бо оно пісія слів краєвого маршалка Голуховського, висказаних дня 19. марца с. р. до учительської депутації, спричинило могучу еміґрацію до Пруса і Америки. Так готова сиравадіт ся приповідка: коваль завинив, а цигана повісив. — *Учитель з села.*

— **Як давно карали пияків?** В давній старкні карали власти пияків дуже строго. За часів Солона в столиці Греції, Афинах, якийсь урядник прийшов до службової праці пиякий і за се присуджено его на кару смерти. Спартанці викоринили пиячство у себе в той спосіб, що в цілій країні винищили виноград. Про горівку і пиво тоді ще ніхто не знав, отже і не було иншої нагоди до пиятики. За часів римської республіки було строго заборонено пити вино всім людям до 30. року житя. Хоч упиває вино по 30. році житя не вважали за проступок, то за злочини, звершені в пиянім стані, карали власти далеко острійше, як за такі самі провини в тверезім стані. В таких випадках проступників карали подвійно: і за провану і за пиятику. Закон, виданий Пітаком з Мітілене карав проступки заподіяні по пияному, у двоє острійше від звичайних. Основатель музулманського віроісповіданя, Магомет заборонив зовсім уживати вина. Папи римські також бороли ся з пиянством. Король Карло Великий строго переслідовав пияченє серед своїх дворян. В північній ча-

сах багато королів виступило дуже рішучо проти пиятик. Так приміром, французкий король Франц I був безпощадним для поклонників Баха. Він видав був закон, котрий постановляв таке: чоловіка, котрого у перве приловлено на пиятиці, має ся покарати тюрмою, де можна їсти лише хлїб і пити воду; приловленого у друге бито палицями; за третім разом немилосерно сікли нагайками до крові. Хтож мимо сего не поправляв ся, а дальше пив, тому зразу відтинали великий палець на правій нозі а відтак вишікали розжареним зелїзом знак на тілі, а на останок раз на все виганяли в краю. В інших краях пияниць замикали в тюрму і кормили стравами, вареними з горівкою; навіть хлїб мочено в горівці. Зразу пиячина із звїрчачою жадо-бою кидав ся до такої „горівчаної“ їди; але скоро обридли єму такі страви. Вязні-пияниці з омерзїнем відвертали ся від них і радше волїли терпіти голод і сирагу, ніж їсти страви, підірвані горівкою. Коли пияниці набрали вже такої відраза до їди, приправленої горівкою, що радше волїли в голоду вмерти, чим доторкнути ся їди, тоді выпускали їх на волю. Наслідки сего були такі, що рідко дуже котрий з таких пияниць знов зачинав пити. Декуди знов пияню забирали просто в улиць і замикали на ніч в тюрмі. Слідуючсго дня рівенько виганяли їх на улицю і казали їм замїтати, без огляду на се, якого стану був пияниця. І се мало свої добрі наслідки, бо як вже хто доконче хотїв впити ся, то щоби оманути сорому і насмішок суспільности, пив в дома, а ніколи вже в прилюдних місцях. Сі розумні постанови далеких віків придали ся би тепер і у нас.

— **Жертви горівкою** не звільняють нікого від обовязку жаданя купонів У. Т. П. і уживаня товарів з маркою У. Т. П.

Жаука, умілість і письменство.

О. С. Б.

Скотив ся з Парнасу.

(„Упадок етики в літературі“.)

...По щож те дрантє снує ся мені попід ноги, пощо зволоч під мою творчість підшиває свою негарну душу? М. Яцків. Смерть Бога. стр. 54.

Річ їде таки про автора в горі наведених слів.

Яцків у нас цікавий тип літерата, бо працює не лиш пером, але і „молотом“. До того всего як невтомний і трудячий діач заповідає, що попише ся ще „долотом“ а вкінці може і довбнею.

Найбільшого хисту в творчости і плодженю доказує Яцків в екстазі під впливом критики. Свідчить про се послїдній его твір п. п. **Смерть Бога**. Нариси і новелі. Видавництво „Новітня Бібліотека“, ч. 13—14.

Тай ще годить ся з признанєм піднести: Яцків в нашій літературі правдивий і ориґінальний мистець в компонованю і видумуваню наголовків. Самими наголовками грає на нервах. Ловить за очи, будить цікавість, а се велика і дуже додатна цїха твору. Се більш значать, як добра, часописна реклама.

Правда, не много сплотив до тепер, але є надїя і то певна надїя, що за другу десятку літ Яцків розмахне ся і не згубить „язика за зубами“. Так ми покищо розгляньмо ся в тім, що нам Яцків дав „в ласка“ за першу десятку літ.

Мимо перешкод „в капарнім дуї всеї Руси-України“, мимо „затми“, що „вкрала безодні творчого духа“, мимо „брудного, гандлярско-взуїтського краму, що запаршивив суспільність“, Яцків таки вплив на літературний овид і через десятє літ вже держить кришко в своїх руках прапор з українського парнасу з написю: **Поезія і штука**, коли тимчасом инші сили „пропадають марно в наших баюрах і не мають відваги кинути суспільности правди в лице“. (Гл. Чорні Крила. До моїх приятелів. ст. 3.)

Яцків не з тих: „В гору мечі! Нехай живе творчість! Нехай воскресє між нашим поколінем

бич божий в обороні поезії і штуки! — кличе до своїх приятелів. (Чорні Крила. ст. 3—5.)

Яцків не лиш шумний на словах і кличах, але не менш шумно отї кличі в імя поезії, краси і штуки реалїзував і реалїзує. Возьмім таку єго повість „Огні горятъ“. Ну щож? В імя краси, в імя штуки і в імя поезії читач шукає за ідеалами „за огнями“, думає може про композицію поетичного вечера безсмертного генїя, але на дармо. Ловить ся як риба на вудку, падає „коміть“ головою, в багно, від „горючих огнів“ Яцкова стає єму темно і глупо. Як отуманений ходить, губить ся і блукає посеред „огнів“ звїрчачої пристрасти і крайного морального зіпсутя.

Се не ті „огні“, що блимати мають посеред пїтьми і зневіри, ні ті, що несли би і родили ідеї, що поривали би артизмом і красою душу читача — ні! Се „огні“, що родять обридженє, одно обридженє... Се „silva silvarum“ гнилих і безхарактерних, зіпсованих, суспільних колод, у яких можѣа добачити всю гадоту, мерзкїсть і звїрскїсть, лиш не „огонь“.

Та в тім як раз і цїла вага повісти, тай взагалі модерністичного напрямку в нашій літературі. Видко з того, що коли свого часу о. Н. С. виступив був прилюдно в критикою сего твору, див. „Руслан“, ч. 186. з м. р. так славний на всю Европу критик, Евшан, не подарував сего кроку о. С. а за „глупе удаче“ на модернізм, відлив єму добре в „Громадскім Голосі“ ч. 35. з м. р.

Та хтось би міг подумати: „Но, вже то справді такої „модерної“ героїні, як Ніна в Яцкової повісти, що у ночах кладе на себе камінні плити, можна боронити хиба в „Громадскім Голосі“ після засади — similibus similibus gaudet“. Тимчасом неправда — сам автор, М. Яцків протестує.

Яцків не з тих, щоби „сушив мозок та придумував теми, в яких була бѣ „честь, сором, христіянська совість і природна людська, або бодай звїрчача етика...“ (гл. Смерть Бога стр. 50). Єму байдужі всякі „анатема“, коли він творить в імя кличу: штука для штуки!

Що лізе єму під очи, під руки і під ноги, те зараз стає предметом єго обсервації. Навіть така річ, як „грїх“, що „не все вийде на яву“. Се єго сюжет, в тім він незрівняний майстер.

„Одна молода пара стратила свою дитину. Зі страху перед родичами, зі встиду перед людьми. Були се молодята тонкої вдачі. З часом призабули вони свій злочин, а згодом померли. Так затер ся слід.“ (Казка про перстєнь, ст. 3.)

Коротко, а як плястично, як досадно! Інший писатель, поет, сотворив би якусь кілька актову драму або траґедію, а М. Яцків дав вірну а la minut-ову, фотографічну знимку грїха і кінєць.

Або: „Чоловік позїхав змореним стогоном, сказав „добраніч“ і пішов до другого покою. Жінка і студент лишили ся на балконі.

„Згодом пішла вона до другого покою, загасила світло, заперла двері, лишила чоловіка в потемках, вернула до студента і розложила ся на колісковім кріслі. Він стояв коло неї. Деревя махали чорними крилами, захисти подобали на печери, в них шуміли шепоти і сопіла пияна, злодійська пристрасть.“

Конець кінцем М. Яцків лучить чи там сковує з незрівняним і питомим собі артизмом ту нерівну, „грїшну пару“ разом в тінях проклятої ночі так, що самі тіни здригали ся і перешіптували ся — о-о-о! о-о-о! (Гл. Чорні Крила, ст. 28—29).

Характеристичною річю в творах Яцкова треба уважати се, що на основі найбільш драстичних сцен являють ся все студенти, студентки і артисти. Видко, що се найбільш артистичні душі. Примір:

Ученик VII-ої гімназійної, Дмитро Чижик, кидає гімназію і вступає до нашого, вандрівного театру. Нічо надзвичайне: вступає то вступає, подумав би хтось, тимчасом Яцків має зовсім инший намір, коли Дмитрови Чижикови велить покидати гімназію, а вступати до театру, ото хоче, щоб Дмитро Чижик побачив не лиш штучні, на дошках тісних і вузких сцен виводаджені яви, а природні, ось такі:

— Ходїть, ходїть! У нас нині ніхто ще не був і ми з нудьги полягали.

— А деж Безкоровайна?
— Не знаю... Так ви не до мене прийшли, лише до неї? Який з вас шармант? Та вже хочби для політики, повинні ви сказати, що прийшли до мене, а бодай до Маньки, що сшить ось де... Тут ще хтось є, — о—

Акторка відкрила ковдру. Чижик увидів старшу дитину.
— Чис се?
— Безкоровайної.
— Так? Я навіть не міг би був власти не се, що вона має такого дівчака. Деж він ховав ся досі? (гл. Чорні Крила, ст. 49).

Дальше читаємо, що той сам студент, Дмитро Чижик, пізнав ся з одною ще чужинкою і висказав далеко більші спосібности на полї еротики, як на гімназійній лавці або на дошках сцени, хоч з „ідеї“, з патріотизму і з порыву „до штуки“ вступив був до театру.

А „Орликівна“?.. Та егзальтована студентка зпід пера Яцкова, що в „добі фізичного дозрівання“, блїда і роздражнена впадає сама до покою свого професора, кидає ся ему на шю і „здушеним шепотом“ шепче ему в ухо:

— Ти мій, ніяка сила не вдре мені тебе!..
— Я не амію краще, ніж вірний з богом! (sic!) Сей мій крок найкрасший, на який я лиш могла досі здобути ся...

Чи не цікава се, чи не оригінальна сцена в житю педагога?

На другий день по тій сцені „Орликівна“ очевидно вже не належала до світа того. (Гл. М. Я. Adagio consolante, стор. 68—72).

(Дальше буде).

Олександр Барвінський.

Спомини з мого життя.

22. Занепад руского міщанства в Тернополі. Робота около освідомлення. Міщанська читальня. Фондація кн. К. Острожского. Виклади по читальнях. Популярні і історичні книжочки для народу. Суд про них проф. В. Антоновича.

(Дальше).

О много лекше і бистрійше поступало народне освідомлене посеред селянства. Поодинокі громади ішли з собою на вперейми в змаганя до закладен читалень яко просвітних і народних огнищ по селах, а не оден господар вважав се не тільки народним обовязком, але й почестію для себе, відступлене своєї свѣтлиці на читальню. Протягом двох-трьох літ вкрило ся ціле північне Поділе справдешвою сітню читалень, попри котрі почали ся також організувати хоральні дружини. На засновани нових читалень, або на загальні збори перед тим уже заснованих запрошувано членів тернопільської філії з викладами і промовами і се завдавало в просвітній роботі чимало труду. Головна участь сеї роботи припадала таки мені і я між иншими виголосив отєї виклади: в Староміщині (скалат. пов.) о внутрішнім стані Галицької Руси за панованя Польці; в Курівцях (терноп. пов.) о подвигненю народу власною помочію в товариствах і про жите та значіне Т. Шевченка; в Бірках вел. (терноп. пов.) про значіне читалень; в Цеброві (терн. пов.) погляд на історичний розвиток руского народу і значіне читалень для его подвигнення; в Глубічкѣ вел. (терн. пов.) о значіно читалень; в Чистиліві (терн. п.) про долю руских селян від прилуки Галичина до Австрії аж до знесеня панщини; в Курівцях (терн. пов.) про напади Татар і Турків на Русь на основі народ. дум; в Білій (терн. пов.) про козаків і їх борбу за волю на основі народних дум і переказів; в Микулінцях (терн. п.) історичний погляд на руске міщанство і про способи его подвигнення; в Должанці: як може руский нарід двигнути ся власною помочію з підмогою товариств і промислово-господарских свілок. За сі труди головний виділ товариства „Просвіта“ ухвалою з 14. липця 1884. р. висловив мені подяку на письмі.

Однак я вевнив ся, що треба не тільки живим словом, популярними викладами розповсюджувати всенародну просвіту, але також подавати широким верствам народним

потрібне знане в популярних книжочках і тому попри всяку иншу працю старав ся після спромози приспорити „Просвіті“ відповідних популярних книжочок або оригінальних або присвоєних з чужих літератур. Мені вельми припала до вподобя писаня Самуїла Смайльса, відомі мені з польских перекладів як пр. „Pomoc własna“ або з німецких „Der Wohlstand“, „Die Sparsamkeit“ і т. п. Тому почав я приспособлювати їх для потреб руского народа і видав „Поміч власна або робби, не боже, то й Бог поможе“, (1882) доповнюючи переклади прокладами з життя Русинів (Т. Шевченка, ев. Снігурського, Ст. Качали, Т. Вілоуса, Вас. Ковальского, Сем Ковцуняка і гончара Бахмунського з Косова). Однак розпочаті в тім напрямі роботи не веспі я довершити, бо треба було братись за инші справи. На мій погляд і тепер повинен би хтось довершити сего діла, бо руский нарід читав би твори Смайльса з більшим для себе хісною і залюбованям, як деякі инші книжочки видавані тепер „Просвітою“. Твори Смайльса мають травку народно педагогічну вартість і повинні бути присвоєні також нашій убогій в такі видани літературі.

З таких народно-педагогічних книжочок видав я ще „В. Франклін, яко примірчесного, трудящого і ошадного чоловіка“ (1883), 2 вид. 1891), „Убогота богате село“ після Рапета (1883), „Спомини про житє і діяльність Володимира Барвіньського (1884), „Цісар і король Франц Йосиф I, картини з его життя і волюдія“ (1888), а в календарях „Просвіти“ помістив я „Літописє суспільної роботи і сили Русинів австрійских“ (1885 також окремою перепечаткою), Микола Костомарів (житєпись 1889), Києво-печерська Лавра (1890), а спільно з о. Чапельским окремою книжочкою „З Маркіянової спадщини“ (1894).

(Дальше буде).

Останні вісти.

Кодифікаційний підкомітет комісії виборчої реформи зібрав ся внін о 10. год. в соймовім будинку. На засіданє перебули всі члені підкомітету з вїтником намісника, в якого заступствє прибув радник Двора Кадий, і референта пос. Баденного.

Провідник п. Лео повідомив присутних, що з причини неприсутности намісника, котрий задля важної перепони не міг прибути, і з причини зложеня реферату послом Баденним, котрий за причину того кроку подав листовно заяву Епископату, нинішнє засіданє не може відбутися, а се тим більше, що заява Епископату витворила нове положенє, супроти якого сторонництво певно схочуть порозуміти ся. Потім провідник замкнув засіданє і заповів, що слідує скличе письменно.

Завтрішнє засіданє комісії виборчої реформи також відкликано з тих самих причин.

Телеграми

в дня 17. цвітня.

Прага. „Narodni Listy“ доносять, що гр. Штіргк предложит німецким і ческим представникам слідує програму соймової праці: 1) Ухваленє бюджетової провізорії, 2) ухваленє заряджень про платні народних учителів і евентуально 3) залагодженє кількох точок нового статута красвого. Гр. Штіргк сказав, що коли би ся остання проба урухомленя сойму не вдала ся, то правительство дасть Чехам поміч до відвернення банкрутства від краю.

Відень. Дневники доносять, що Джавід паша заняв Вальону (в Альбанії). Спершу він наміряв потягнути на поміч обложеної Скорді, але по програній недавно битві з Сербами відступив від первісного плану. Армія Джавіда паші числять 15.000 жовніврів.

Мадрит. Всі особи, котрих підозрівали о участь в замаху на короля, увільнено з звязиці.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „НИВИ“ в Бережанах відбудуть ся в середу 30. цвітня 1913. р. о 4. год. по полудни в салі „Наді“ в Бережанах в порядком:

- 1) Відчитанє протокола попередних заг. зборів.
2) Звіт управи за рік 1912 і замкненє рахунків.
3) Звіт комісії контрольної і удленє управи абсолюторії.
4) Розділ зиску.
5) Вибір двох членів дирекції.
6) Внесеня і запити.
Наколяб в означеній порі не явило ся потрібне число членів, відбудуть ся в тім самім льокалі того самого дня з тим самим порядком други загальні збори о годні 4 1/2 по полудни. 525(1)

!!! Свій до свого !!!
Перший Український Висилковий Дім Музичних Струментів
ОРКАН
у Львові, ул. Тиха ч. 1.
порукає по найдешевших цінах: скрипки, басы, цитри, флети, кларнети, труби, бубни і т. д. та закладає цілі сокільські, січові, читальняні й шкільні струнні або дуті оркестри на всякій склад.
Цінник даром.

Чудові образи кисти арт. мал. п. О. Куріласа.
I. Пречиста Дїва — Мати Руского краю.
II. Ісус Христос — небесний Учитель.
Сі чудові образи (одинокі на народних мотивах) вишпли вірно після оригіналів у всіх природних красках.
Ціна за пару оправлених образів:
в рамках дубових з опакованєм К 20— місячно К 3
„ золотих „ 24— „ К 4
„ магоньових „ 28— „ К 4
„ спеціальних „ 34— „ К 5
Всплає за посилплатою або на рати: М. Кривецій. Львів. Ринок ч. 10. 520(X)

Брошура:
Йосиф II. чи Ян Казимир?
(з нагоди свѣткового мнимої 250-літної річницї ствѣвання Львівского Університету).
можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Привник в II-го року глядає лекції на провінції. Эголошена під адресою „Інструктор“ приймає з чемности Адміністрація „Руслана“. (X)

Асекуруйте своє майко від огню в „Дністрі“!
Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.
Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“
Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один „ДНІСТЕР“
„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя селянских буд. нків.
„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1912 висносить зворот 10%.
„ДНІСТЕР“ одніює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінителей.
„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.
Люди асекуровани в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.
Власні фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1912 року 3,910.293 копєн.
„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на жите у всіх догідних комбинаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).
В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії.
Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 Р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені груби м друком. Години нічні від 6:00 вечером до 6:00 рано означені підчеркненем чисел минутних.

Візізг зі Львова

з головного двірця:

- До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:35, 2:45, 3:45*, 5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:10.
*) до Рашева.
†) до Мпшани.
До Підволочиск: 6:10, 10:35, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13.
†) до Красного.
До Черновель: 2:50, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05*, 6:28†, 7:58*, 11:00.
*) до Станіславава. †, до Коломиї. *) до Ходорова кожного попередного дня перед неділею і свѣтвом.
До Стрия: 6:00, 7:30, 1:45, 6:50, 11:25.
До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:56.
До Сокала: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35*)
*) до Рави рускої (лише в неділі).
До Яворова: 8:40, 5:45.
До Підгаць: 5:55, 4:53.
До Стоянова: 7:55, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

- До Підволочиск: 6:25, 10:55, 2:42, 3:07†, 9:01, 11:30.
†) до Красного.
До Підгаць: 6:09, 1:21*, 5:15, 10:40§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
До Стоянова: 8:12, 6:17.

з двірця „Львів-Личаків“:

- До Підгаць: 6:28, 1:40*, 5:36, 10:59§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.
Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.
Поїзд особовий зі Львова до Станіславава відходить о годні 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Льокалькі поїзди.

з головного двірця:

- До Брухович: що дня: 6:02.

на головний дворець:

- З Брухович: що дня 6:55.